

JÁN MAZÁK

F?TANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2011. szeptember 15.(1)

C?427/10. sz. ügy

Banca Antoniana Popolare Veneta SpA, incorporante la Banca Nazionale dell'Agricoltura SpA

kontra

Ministero dell'Economia e delle Finanze,

Agenzia delle Entrate

(A Corte suprema di cassazione [Olaszország] által benyújtott el?zetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Hozzáadottérték-adó – A jogalap nélkül felszámított és megfizetett adó – A szolgáltató azon joga, hogy kérje az adóhatóságtól a jogalap nélkül megfizetett HÉA visszatérítését – A szolgáltatást igénybe vev? azon joga, hogy kérje a szolgáltatótól a jogalap nélkül felszámított HÉÁ-nak megfelel? objektív jogalap nélkül fizetett összeg visszatérítését – A HÉA-mentességet el?író nemzeti jogi rendelkezés értelmezésének módosítása – A jogbiztonság és a bizalomvédelem elve”

Az alapeljárás és az el?zetes döntéshozatalra el?terjesztett kérdések ténybeli és jogi háttere

1. Az olasz bíróságok el?tt folyamatban lév? eljárás a Banca Nazionale dell'Agricoltura SpA (a továbbiakban BNA) által 1984 és 1994 között három meliorációs konzorcium javára a konzorciumi hozzájárulások beszedése tevékenységéért kapott díjakat terhel? hozzáadottérték?adó (a továbbiakban: HÉA) címén az államkincstárba befizetett összegekre vonatkozik.
2. Ekkor a konzorciumi hozzájárulások beszedésére irányuló tevékenységet nem tekintették „az adó beszedésére irányuló ügyletek[nek], az adóalanyok javára történt adómegfizetésre vonatkozó ügyleteket is beleértve”, amelyek a hozzáadottérték?adó bevezetésér?l és szabályozásáról szóló, 1972. október 26?i 633. sz. köztársasági elnöki rendelet(2) (a továbbiakban: 633. sz. elnöki rendelet) 10. cikkének 5. §?a szerint HÉA?mentesek.

3. Márpedig az adóhatóság az 1999. február 26-ai 52/E. körlevelében módosította a 633. sz. elnöki rendelet e rendelkezésének eredeti értelmezését, mivel úgy vélte, hogy a konzorciumi hozzájárulások adójellegűek, következésképpen a konzorciumok által fizetendő díjak HÉA-mentesek. A Corte suprema di cassazione (Olaszország) által az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban tett megállapítások szerint a hivatkozott körlevél a konzorciumi hozzájárulások adójellegére vonatkozó új ítélezési iránymutatásnak felelt meg.
4. A 633. sz. elnöki rendelet 10. cikke 5. §-a értelmezésének módosulása következtében az érintett konzorciumok a BNA jogutódjától, a SIFER SpA-tól, a konzorciumi hozzájárulások behajtása koncessziójának jogosultjától, a polgári törvénykönyv 2033. cikke szerinti objektív jogalap nélküli fizetés jogcímén kérték a hozzájárulások beszedéséért járó díjak után felszámított HÉA címén fizetett összegek visszatérítését.
5. Az olasz jog szerint az ilyen – úgymint az egyrészt az azon személy, akinek terhére a HÉA-t felszámították, másrészt pedig a HÉA-t felszámító szolgáltató között objektív jogalap nélküli fizetés miatti – jogvita nem adójellegű, következésképpen a rendes polgári bíróságok hatáskörébe tartozik. A jogalap nélkül beszedett összeg visszatérítése iránti keresetindításra a polgári törvénykönyv 2946. cikke szerinti polgári jogi tízéves elévülési idő vonatkozik.
6. Az egyik érintett konzorcium keresetet indított a SIFER SpA ellen a polgári jogi bíróság előtt, amely engedélyezte a BNA perbehívását a rá vonatkozó összeg tekintetében. A bíróság a hozzájárulások beszedéséért kapott díjakra felszámított HÉA-nak megfelelő, kamatokkal növelt összeg megfizetésére kötelezte a BNA-t. A BNA e határozat ellen fellebbezéssel élt.
7. A polgári jogi keresetet követően a BNA kérte az adóhatóságtól az érintett konzorciumok által követelt összegeknek megfelelő HÉA visszatérítését. Tekintettel a kérelem hallgatólagos elutasítására, a BNA három különböző keresetet nyújtott be az adóhatósággal szemben.
8. Az ilyen – az egyrészt a BNA, mint a HÉA-t felszámító szolgáltató, másrészt pedig az adóhatóság között a jogalap nélkül megfizetett HÉA visszatérítése miatti – jogvita az adóügyi bíróság hatáskörébe tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint a visszatérítéshez való jog jogszabályi forrása az adójogi perrendtartásról szóló rendelkezések (546/92. sz. törvényerejű rendelet) 21. cikke, amelynek 2. §-a elírja: „a visszatérítés iránti kérelem – különös rendelkezések hiányában – nem nyújtható be a fizetést követően, illetve, amennyiben ez utólagosan történt, a visszatérítés feltételének beálltát követő naptól számított két év elteltével”.
9. Még ha az elsőfokú adóügyi bíróság helyt adott is a BNA keresetének, és a vitatott összegek visszatérítésére kötelezi az adóhatóságot, a másodfokú adóügyi bíróság az adóhatóság fellebbezéseinek egyesítését követően megváltoztatta az elsőfokú ítéleteket, megállapítva, hogy a BNA az 546/92. sz. törvényerejű rendelet 21. cikkének 2. §-a szerinti kétéves határidő eltelté miatt elveszítette jogát a visszatérítésre, továbbá, hogy az adóhatóság 52/E. sz. körlevele nem minősülhetett megfelelő jogforrásnak annak igazolásához, hogy teljesülnek a visszatérítési jog elismerésének a feltételei.
10. A fent említett ténybeli és jogi szempontokra alapítva a BNA-t beolvasztó Banca Antoniana Popolare Veneta SpA-nak (a továbbiakban: BAPV) a másodfokú adóügyi bíróság határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmére a határozó Corte suprema di cassazione úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Ellentétes-e a tényleges érvényesülés, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, valamint az adósemlegesség elvével a [HÉA] területén az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely a

polgári jog jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó szabályai szerint értelmezi át az átvevőnek/megbízónak a jogalap nélkül fizetett HÉA visszatérítéséhez való jogát, eltérően az elsődleges adóalanyétól (termékértékesítő/szolgáltató), az előbbi számára az utóbbi tekintetében irányadónál sokkal hosszabb határidő megállapításával, és így módon abban esetben, ha az előbbi akkor lép fel igényével, amikor az utóbbi tekintetében a határidő már lejárt, az utóbbit úgy kötelezik a visszatérítésre, hogy az adóhatóságtól már nem kérhet visszatérítést, és mindezt olyan áthidalás biztosítása nélkül, amely alkalmas volna a különböző igazságszolgáltatási szervek előtt indított vagy indítandó eljárások közötti ellentétek és összeütközések megelőzésére?

2) A fenti tényállástól függetlenül, összeegyeztethető-e a fent hivatkozott elvekkel az olyan nemzeti gyakorlat vagy ítélkezési gyakorlat, amely lehetővé teszi, hogy a termékértékesítő/szolgáltatót ítélettel visszatérítésre kötelezzék az átvevővel/megbízóval szemben, amikor az előbbi nem nyújtott be visszatérítés iránti keresetet a számára megállapított határidőn belül más bírósághoz, azon ítélkezési gyakorlatban és az ezt követő közigazgatási gyakorlatban bízva, amelyek szerint az ügylet HÉA-köteles volt?”

Értékelés

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről

11. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az államkincstárnak jogalap nélkül fizetett HÉA-t illetően először is eltérő jogokat biztosít egyrészt a szolgáltatónak mint HÉA-alanyynak (úgy mint a jogalap nélkül fizetett HÉA adóhatóság általi visszatérítéséhez való jogot, amelyhez a vonatkozó kérelmet a fizetést vagy a visszatérítés feltétele beálltának időpontját követő két éven belül kell benyújtani), másrészt pedig a szolgáltatás igénybevevőjének, akinek a terhére a HÉA-t felszámították (úgy mint a szolgáltatóval szembeni jogalap nélküli fizetés visszaköveteléséhez való jogot, amelyre tízéves határidő vonatkozik), másodszor pedig az esetleges vonatkozó jogvitákat különböző bíróságok hatáskörébe utalja (úgy mint az adóügyi bíróság hatáskörébe a szolgáltató és az adóhatóság közötti, és a polgári bíróság hatáskörébe a szolgáltatás igénybevevője és a szolgáltató közötti jogvita tekintetében) összeegyeztethető-e a HÉA-semlegesség, a tényleges érvényesülés elvével, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmával.

12. Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a Corte suprema di cassazione által az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban tett megállapítások szerint e bíróság nem vitatja, hogy a szóban forgó adókat jogalap nélkül számították fel és fizették be az államkincstárba. Így e kérdésben nincs nézeteltérés e bíróság és az olasz polgári bíróságok között, amelyek az érintett konzorciumok által a BNA-val szemben benyújtott, a jogalap nélkül fizetett összeg visszakövetelése iránti keresetről határoztak. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben szereplő probléma az abból eredő jogokat érinti, úgy mint a jogalap nélkül beszedett HÉA visszaköveteléséhez való jogot, és pontosabban e jog gyakorlásának módját és feltételeit érinti.

13. Álláspontunk szerint az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az uniós jog főszabály szerint kötelezi a tagállamokat a jogalap nélkül beszedett HÉA visszakövetelésének lehetővé tételére, valamint az ahhoz kapcsolódó jogok magánszemélyek általi gyakorlására. A Bíróság e vélelemből indult ki a Schmeink & Cofreth és Strobel ítélet alapjául szolgáló ügyben, amikor az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságáról határozott.(3)

14. Mindazonáltal a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – a közös hozzáadottértékadó-rendszerről: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-én 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv(4) nem rendelkezik a jogalap nélkül felszámított, majd az államkincstárba befizetett HÉA visszatérítéséről.

15. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már többször megállapította, hogy a jogalap nélkül beszedett nemzeti adók visszatérítésére vonatkozó közösségi szabályozás hiányában e problémát különbözőképpen oldják meg az egyes tagállamok. Ilyen helyzetben a hatáskörrel rendelkező bíróságok meghatározása, a közösségi jogból származó jogok védelmét a jogalanyok számára biztosító keresetekre vonatkozó eljárási szabályok kialakítása az egyes tagállamok belső jogrendjének feladata; e szabályok azonban egyrészt nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló tagállami jogi keresetekre vonatkoznak (egyenértékesség elve), másrészt nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé a közösségi jogrend által biztosított jogok érvényesítését (tényleges érvényesülés elve).(5)

16. E tekintetben hozzá kell még tenni, hogy a Lisszaboni Szerződés által bevezetett változásokat követően a tagállamokra az Európai Unióról szóló Szerződésből eredően is ugyanezen kötelezettség hárul. Az EUSZ 19. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerint a tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.

17. A jogalap nélkül beszedett HÉA visszakövetelésére vonatkozó olasz rendszert illetően nem ez az első alkalom, hogy e rendszer és három aspektusa az olasz bíróságok által a Bírósághoz előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések tárgyát képezi.

18. Először is a Reemtsma Cigarettenfabriken ítélet(6) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság az adósemlegesség, a tényleges érvényesülés és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvei alapján vizsgálta az olasz rendszert azon tény alapul véve, hogy az említett rendszer a szolgáltató és a szolgáltatás igénybevevője tekintetében eltérő módon teszi lehetővé a jogalap nélkül felszámított és megfizetett HÉA visszatérítését. A Bíróság végül megállapította, hogy a hivatkozott elvekkel nem összeegyeztethetetlen az a nemzeti szabályozás, amely szerint csak a szolgáltató kérheti az adóhatóságoktól a HÉA címén jogalap nélkül megfizetett összegek visszatérítését, a szolgáltatás igénybevevője pedig a jogalap nélkül fizetett összeg visszakövetelése iránti polgári jogi keresetet indíthat e szállítóval szemben.(7)

19. Másodszor az Edis ítélet(8) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság a jogalap nélkül beszedett HÉA visszakövetelésére vonatkozó olasz rendszer másik aspektusát vizsgálta, úgymint az eltérő jogvesztő vagy elévülési időket az egyrészt a jogalap nélkül az adóhatóságnak fizetett HÉA visszatérítése iránti kérelem esetében, másrészt pedig a jogalap nélkül fizetett összeg visszakövetelése iránti magánszemélyek közti keresetek esetében. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem ellentétes a közösségi joggal, ha a tagállami szabályozás a jogalap nélkül fizetett összeg visszakövetelése iránti, magánszemélyek közti keresetekre alkalmazandó polgári jogi elévülési idő mellett az adókkal és egyéb illetékekkel szemben benyújtott panaszra és jogorvoslatra kedvezőtlenebb különös szabályokat ír elő.(9)

20. Harmadszor, a jogalap nélkül magát az adóhatóságnak fizetett HÉA visszatérítése iránti kérelemre vonatkozó jogvesztő határidőt illetően a Bíróság ítélezési gyakorlatából következik, hogy ésszerű határidőt kell előírni, amely egyaránt védi az adóalanyt és az érintett hatóságot is. Ugyanis az ilyen határidő nem olyan jellegű, hogy gyakorlatilag lehetetlenné vagy túlzottan nehezzé tenné a közösségi jogrend által biztosított jogok gyakorlását.(10) A jogalap nélkül fizetett HÉA visszatérítése iránti kérelem időbeli korlátozás nélküli benyújtásának lehetősége ellentétes a jogbiztonság elvével, amely megköveteli, hogy az adóalany adójogi helyzete az adóhatósággal

szembeni jogai és kötelezettségei tekintetében ne legyen meghatározhatatlan ideig vitatható.(11)

21. A határid? ésszer? jellegét a Bíróság esetr?l esetre ítéli meg. A kétéves jogveszt? határid?t illet?en a Bíróság az ilyen határid?t ésszer? határid?nek ítélte a HÉA?levonási jog vonatkozásában.(12) Álláspontom szerint analógia útján alkalmazható e megállapítás a jogalap nélkül fizetett HÉA visszatérítésének jogára is.

22. Úgy t?nik tehát, hogy a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján a jelen el?zetes döntéshozatalra el?terjesztett kérdések tárgyát képez?, maga a jogalap nélkül beszédett HÉA visszakövetelésére vonatkozó olasz rendszer f?szabály szerint összeegyeztethet? a tényleges érvényesülés elvével, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával és az adósemlegesség elvével.

23. Mindazonáltal a jelen esetben az olasz rendszer egyensúlyát megingatta az adóhatóság, amely körlevelével módosította a 633. sz. elnöki rendelet 10. cikke 5. §?ának értelmezését, el?írva, hogy az adóbeszedésre irányuló tevékenység HÉA?mentes. A körlevélben az adóhatóság megállapította a konzorciumi hozzájárulások adójellegét, következésképpen azt, hogy az utóbbi hozzájárulások beszédésének tevékenységéért kapott díjakat HÉA?mentesnek kell tekinteni.

24. Mivel az értelmezés módosítására az adóalanyra – a jelen esetben a BNA?ra – vonatkozó jogveszt? határid? lejártát követ?en került sor, a hivatkozott adóalany már nem kérhette az adóhatóságtól a konzorciumi hozzájárulások beszédésének tevékenységéért kapott díjak után felszámított, majd az államkincstárba befizetett HÉA?nak megfelel? összeg visszatérítését, míg a konzorciumok a konzorciumi hozzájárulások beszédésének tevékenységére irányuló szolgáltatás igénybevev?iként továbbra is kérhették a BNA?tól a kérdéses összegek objektív jogalap nélkül megfizetett összegként történ? visszatérítését.

25. Következésképpen a BNA?t terhelné a HÉA, még ha a HÉA?nak fogyasztási adóként f?szabály szerint a végs? fogyasztóra – a jelen esetben a konzorciumokra – kellene is hárulnia.

26. Márpedig a jelen esetben nem a BNA miatt alakult ki ez a helyzet. Amint azt a Corte suprema di cassazione az el?zetes döntéshozatalra utaló határozatában megállapítja, a BNA csak a HÉA felszámításakor fennálló közigazgatási és ítélkezési gyakorlatot követte, amely a konzorciumi hozzájárulásokat nem adójelleg?nek tekintve, azokat HÉA?kötelesnek min?sítette.

27. Ugyanis semmi sem utal arra, hogy a BNA nem kell?en gondos és körültekint? adóalanyként járt el. Következésképpen úgy t?nik, hogy a HÉA fizetését?l számított, a jogalap nélkül fizetett összegek visszatérítése iránti kérelem BNA általi benyújtására vonatkozó kétéves határid? sikertelen lejártá nem az utóbbinak tudható be, hanem az adóhatóságnak.

28. Álláspontom szerint az ilyen helyzetben meg kell vizsgálni, hogy a 633. sz. elnöki rendelet 10. cikke 5. §?a értelmezése módosításának a BNA?t beolvasztó BAPV?ra vonatkozó fent leírt következményei nem ellentétesek?e a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvével, amelyek az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a közösségi jogrend részét képezik, és ennélfogva ezen elveket a közösségi intézményeknek, de a közösségi irányelvek által rájuk ruházott hatáskörök gyakorlása során a tagállamoknak is tiszteletben kell tartaniuk.(13)

29. Ugyanis nem a Bíróság vizsgálja, hogy valamely nemzeti szabályozás, annak értelmezése, valamint alkalmazása megfelel?e a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének. Ez kizárólag a kérdést el?terjeszt? bíróság feladata. A Bíróságnak – az EUMSZ 267. cikk szerinti el?zetes döntéshozatal iránti kérelemr?l való határozathozatal során – csak arra van hatásköre, hogy megadja e nemzeti bíróság számára a közösségi jog értelmezésével kapcsolatos valamennyi olyan tényez?t, amely alapján az el tudja bírálni e megfelelést.(14)

30. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság elve megköveteli egyrészt, hogy a jogszabályok egyértelműek és pontosak legyenek, másrészt hogy a jogalanyok elre láthassák azok alkalmazását. E követelménynek még szigorúbban kell érvényesülnie a pénzügyi következményekkel járó szabályok esetén annak érdekében, hogy az érintettek pontosan megismerhessék a rájuk rótt kötelezettségek mértékét.(15)

31. Álláspontom szerint a jelen esetben a kételyek a 633. sz. elnöki rendelet 10. cikke adóbeszedésre irányuló tevékenység esetében HÉA-mentességet elíró 5. §-ának nem az egyértelműségére és a pontosságára, hanem alkalmazásának elreláthatóságára vonatkoznak. Abból az elfeltételből indulok ki, hogy a jog alkalmazása elválaszthatatlanul kapcsolódik annak értelmezéséhez, amelyet a jelen esetben módosított az adóhatóság.

32. A 633. sz. elnöki rendelet 10. cikke 5. §-a értelmezése és alkalmazása elreláthatóságának értékelése érdekében a kérdést elterjeszt bíróságnak nemcsak azt a tényt kellene figyelembe vennie, hogy az adóhatóság megváltoztatta a konzorciumi hozzájárulások beszedésére irányuló tevékenységért kapott díjak adóztatására vonatkozó álláspontját, hanem azt is, hogy az olasz bíróságok e kérdésre vonatkozó álláspontja is változott.

33. A bizalomvédelem elvét illetően az Elmeka-ügyben hozott ítélet(16) hasznos lehet a kérdést elterjeszt bíróság számára, még ha a hivatkozott ítélet az adóalanyoknak a közigazgatási hatóságokkal szembeni jogos bizalmára vonatkozik is. Álláspontom szerint az ezen ítéletből eredő végkövetkeztetéseket általánosítani lehet a közigazgatási hatóságok valamennyi cselekményére.

34. A kérdést elterjeszt bíróságnak először is meg kell állapítania, hogy az adóhatóság cselekménye ésszerű bizalmat keltett-e az elővigyázatos és körültekintő gazdasági szereplő tudatában, majd ha e kérdésre a válasz igenlő, ezt követően meg kell állapítania, hogy e bizalom jogos volt-e.(17)

35. A tárgyaláson az olasz kormány meghatalmazottja e tekintetben előadta, hogy a konzorciumi hozzájárulások beszedésére irányuló tevékenység HÉA-mentességének kérdése bizonyos ideje már vita tárgyát képezi, olyannyira hogy lehetetlen megállapítani, hogy a közigazgatási hatóság cselekményei a gondos és tájékozott gazdasági szereplőnél jogos bizalmat keltettek-e.

36. Álláspontom szerint maga az említett érv nem játszik döntő szerepet a kérdést elterjeszt bíróság általi értékelésben. Figyelembe kell továbbá venni először is azt az időtartamot is, amely során élt a konzorciumi hozzájárulások beszedésére irányuló tevékenység adóztatására vonatkozó eredeti közigazgatási és ítélkezési gyakorlat, másodszer pedig az alapjogvita tényállásához viszonyítva azt az időpontot, amikor megkezdődtek a konzorciumi hozzájárulások jellegét érintő viták.

37. Végül hozzáteszem, hogy a kérdést elterjeszt bíróságnak a vizsgálata keretében figyelembe kell vennie az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmére szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt európai egyezményhez csatolt első kiegészítő jegyzék 1. cikkében garantált és az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkében megerősített tulajdonhoz való jogot, amely az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog általános jogelvei közé tartozik. Ezen ítélkezési gyakorlat szerint ez az elv nem korlátlan jogosultságként ölt testet, hanem azt a társadalomban betöltött szerepe függvényében kell értékelni. Következésképpen a tulajdonhoz való jog korlátozható, feltéve, hogy ezek a korlátozások ténylegesen megfelelnek az Európai Unió által elérni kívánt közérdekű céloknak, és a kitűzött cél tekintetében nem jelentenek olyan aránytalan és megengedhetetlen beavatkozást, amely csorbítaná az így biztosított jogok

lényegét.(18)

38. A jelen esetben a kérdést elterjeszt? bíróságnak kell megítélnie, hogy a kérdéses olasz rendszer, különösen a hivatkozott rendszerben egyrészt a BAPV, másrészt pedig a konzorciumok vonatkozásában elírt, a jogalap nélkül felszámított, majd az államkincstárba befizetett HÉÁból ered? jogaik gyakorlására vonatkozó eltér? jogveszt? vagy elévülési id?k nem sértik?e az adóhatóság értelmezésmódosításra irányuló beavatkozásának következtében a BAPV tulajdonhoz való jogát.

39. Amennyiben ez az eset állt fenn, a kérdést elterjeszt? bíróság feladata annak vizsgálata, hogy teljesülnek?e a jelen indítvány 37. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból ered? feltételek.

40. A fentiek értelmében úgy vélem, hogy a Bíróságnak azt kell válaszolnia az els? kérdésre, hogy az adósemlegesség elvével, a tényleges érvényesülés elvével és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával nem ellentétes az alapügyben szerepl?höz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az államkincstárba jogalap nélkül befizetett HÉÁ-t illet?en el?ször is különböz? jogveszt? vagy esetlegesen elévülési id? alá tartozó eltér? jogokat biztosít egyrészt a szolgáltatónak mint HÉÁ-alanynak, másrészt pedig a szolgáltatás igénybevev?jének mint azon személynek, aki terhére a HÉÁ-t felszámították, másodszor pedig a kapcsolódó esetleges jogviták tekintetében eltér? bíróságok hatáskörét állapítja meg, feltéve hogy a hivatkozott jogszabályokat a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének megfelel?en, valamint a tulajdonhoz való jog tiszteletben tartásával alkalmazzák.

Az el?zetes döntéshozatalra elterjesztett második kérdés?

41. Második kérdésével a Corte suprema di cassazione azt kívánja megtudni, hogy a hozzáadottérték?adó területén a tényleges érvényesülés elvével, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával és az adósemlegesség elvével összeegyeztethet?e az olyan nemzeti gyakorlat vagy ítélkezési gyakorlat, amely lehet?vé teszi, hogy a szolgáltatót ítélettel visszatérítésre kötelezzék a szolgáltatás igénybevev?jével szemben, amikor a szolgáltató nem nyújtott be visszatérítés iránti keresetet a számára megállapított határid?n belül más bírósághoz, azon ítélkezési gyakorlatban és az ezt követ? közigazgatási gyakorlatban bízva, amelyek szerint az ügylet HÉÁ?köteles volt.

42. A tárgyaláson az olasz kormány meghatalmazottja kérte a Bíróságtól a második kérdés elfogadhatatlanná nyilvánítását, azzal az indokkal, hogy a jogalap nélkül felszámított HÉÁ?nak a BNA vagy esetlegesen a BNA-t beolvasztó BAPV általi visszatérítése nem képezi az alapeljárás tárgyát.

43. Amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, kizárólag a jogvitában eljáró és az abban való döntéshozatal felel?sségével rendelke? nemzeti bíróság feladata az, hogy az egyes ügyek sajátosságaira tekintettel mérlegelje mind az ítélet meghozatala szempontjából valamely el?zetes döntéshozatalra utaló határozat elfogadásának szükségességét, mind a Bíróság elé terjesztett kérdések releváns jellegét. A nemzeti bíróság által elterjesztett kérelemnek a Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy a közösségi jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával.(19)

44. Álláspontom szerint a jelen esetben pontosan ilyen helyzet áll fenn. El kell ismerni, hogy az alapeljárás, amelynek keretében feltették az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdéseket, csak az államkincstárba jogalap nélkül befizetett HÉA adóhatóság általi visszatérítésére vonatkozik, mivel a jogalap nélkül felszámított HÉÁ-nak a BNA-t beolvasztó BAPV általi visszatérítés kérdését más olasz bíróság ítélte meg.

45. Mivel a Bíróság válasza nem lenne hasznos az alapjogvita eldöntéséhez, álláspontunk szerint a Bíróságnak elfogadhatatlannak kellene nyilvánítania a Corte suprema di cassazione által elterjesztett második kérdést.

46. Amennyiben a Bíróság nem osztja álláspontomat, és elfogadhatónak nyilvánítja a második kérdést, úgy vélem, hogy a Bíróságnak javasolt első kérdésre adott válasz egyben a második kérdést is megválaszolja, mivel az is a jogalap nélkül beszedett HÉÁ-ra vonatkozó olasz rendszer értékelését érinti.

Véggövetkeztetések

47. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság elször is nyilvánítsa elfogadhatatlannak a Corte suprema di cassazione által elzetes döntéshozatalra elterjesztett második kérdést, másodsor pedig az e bíróság által elzetes döntéshozatalra elterjesztett első kérdésre az alábbiaknak megfelelően válaszoljon:

„Az adósemlegesség elvével, a tényleges érvényesülés elvével és a hátrányos megkülönböztetés tilalmával nem ellentétes az alapügyben szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az államkincstárba jogalap nélkül befizetett hozzáadottértékadókat illetően elször is különböz jogveszt vagy esetlegesen elévülési idő alá tartozó eltér jogokat biztosít egyrészt a szolgáltatónak mint hozzáadottértékadóalanyának, másrészt pedig a szolgáltatás igénybevevőjének mint azon személynek, aki terhére a hozzáadottértékadókat felszámították, másodsor pedig a kapcsolódó esetleges jogviták tekintetében eltér bíróságok hatáskörét állapítja meg, feltéve hogy a hivatkozott jogszabályokat a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének megfelelően, valamint a tulajdonhoz való jog tiszteletben tartásával alkalmazzák.”

1 – Eredeti nyelv: francia.

2 – A GURI 1972. november 11-én 292. számának rendes melléklete.

3 – A C-454/98. sz. ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-6973. o.) 39. és 49. pontja.

4 – HL L 145., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet 1. kötet 23. o.

5 – Lásd ebben az értelemben a C-231/96. sz. Edis-ügyben 1998. szeptember 15-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-4951. o.) 33. és 34. pontját, a C-62/00. sz. Mark & Spencer ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-6325. o.) 34. pontját, valamint a C-472/08. sz. Alstom Power Hydro ügyben 2010. január 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-623. o.) 17. pontját.

6 – A C-35/05. sz. ügyben 2007. március 15-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-2425. o.).

7 – A fenti 6. lábjegyzetben hivatkozott Reemtsma Cigarettenfabriken ügyben hozott ítélet 42. pontja.

8 – Hivatkozás a fenti 5. lábjegyzetben.

9 – A fenti 5. lábjegyzetben hivatkozott Edis?ügyben hozott ítélet 37. pontja. Ugynezen megállapítást tartalmazza például a C?343/96. sz. Dilexport?ügyben 1999. február 9?én hozott ítélet (EBHT 1999., I?579. o.) 28. pontja.

10 – Lásd ebben az értelemben a 33/76. sz. Rewe?Zentralfinanz és Rewe?Zentral ügyben 1976. december 16?án hozott ítélet (EBHT 1976., 1989. o.) 5. pontját, a fenti 5. lábjegyzetben hivatkozott Edis?ügyben hozott ítélet 35. pontját, valamint C?262/09. sz., Meilicke és társai ügyben 2011. június 30?án hozott ítélet (az EBHT?ban még nem tették közzé) 56. pontját.

11 – Lásd analógia útján a C?95/07. és C?96/07. sz. Ecotrade egyesített ügyekben 2008. május 8?án hozott ítélet (EBHT 2008., I?3457. o.) 44. pontját, valamint a fenti 5. lábjegyzetben hivatkozott Alstom Power Hydro ügyben hozott ítélet 16. pontját.

12 – Lásd a 11. lábjegyzetben hivatkozott Ecotrade egyesített ügyekben hozott ítélet 48. pontját és az 5. lábjegyzetben hivatkozott Alstom Power Hydro ügyben hozott ítélet 20. pontját.

13 – Lásd ebben az értelemben a C?181/04–C?183/04. sz. Elmeka egyesített ügyekben 2006. szeptember 14?én hozott ítélet (EBHT 2006., I?8167. o.) 31. pontját, valamint a C?201/08. sz. Plantanol?ügyben 2009. szeptember 10?én hozott ítélet (EBHT 2009., I?8343. o.) 43. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

14 – Lásd ebben az értelemben a fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott Plantanol?ügyben hozott ítélet 45. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

15 – Lásd ebben az értelemben a fenti 13. lábjegyzetben hivatkozott Plantanol?ügyben hozott ítélet 46. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, és a C?358/08. sz. Aventis Pasteur ügyben 2009. december 2?án hozott ítélet (EBHT 2009., I?11305. o.) 47. pontját.

16 – Hivatkozás a 13. lábjegyzetben.

17 – Lásd ebben az értelemben a 13. lábjegyzetben hivatkozott Elmeka egyesített ügyekben hozott ítélet 32. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

18 – Lásd ebben az értelemben a C?402/05. P. és C?415/05. P. sz., Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ügyben 2008. szeptember 3?án hozott ítélet (EBHT 2008., I?6351. o.) 355. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

19 – Lásd ebben az értelemben a C?18/93. sz. Corsica Ferries ügyben 1994. május 17?én hozott ítélet (EBHT 1994., I?1783. o.) 14. pontját, a C?266/96. sz. Corsica Ferries France ügyben 1998. június 18?án hozott ítélet (EBHT 1998., I?3949.o.) 27. pontját, valamint a C?345/06. sz. Heinrich?ügyben 2009. március 10?én hozott ítélet (EBHT 2009., I?1659. o.) 36. és 37. pontját.